

Notulen van de 77ste vergadering van de verenigingsraad van de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland, gehouden op zaterdag 14 november 2009 in Antropia Cultuur- en Congressentrum te Driebergen.

Aanwezig zijn:

- a) van het bestuur : de dames Cremers, De Jong en De Jonge en de heren Van den Belt, Van Hall, Ten Kate, Kuijpers, Penders, Veerman (voorzitter), Van der Velden en Wassen;
- b) van de verenigingsraad als (kandidaat-)afgevaardigde voor:
- Groningen : mevrouw Farwick en de heren De Bruin, Van Dijk, Dijkstra en Quené;
  - Friesland : de heren Kornet, Van de Ridder (kd), Veldhuyzen van Zanten en Weterings (kd);
  - Drenthe : de heren Hoegen Dijkhof (kd), Oonk, Pook en Wetterauw;
  - Overijssel : mevrouw Goinga en de heren Asbreuk, Blom van Assendelft, Kamp, Spijker (kd) en Tibben (kd);
  - Gelderland : mevrouw Van Os en de heren Bos, Bruil, Dansen (kd), Van der Heijden, Oomkes en Schmidt;
  - Flevoland : mevrouw Dillingh en de heren De la Chambre, Riedstra, Steffens en Zeilstra (kd);
  - Utrecht : de dames Bos en Roelofs en de heren Buisman, Puntman, Toxopeus en Zwetsloot;
  - Noord-Holland : de dames De Haan, Kool en De Rover en de heren Ter Beek, Dijk, Magel, Rouffaer, Van Sprang en Stoffels;
  - Amsterdam : de dames Manschot en Pel en de heer Van der Ben;
  - Zuid-Holland : de heren Boon, Van Dijk, Heijkers, Van Oostrum, Raatgever (kd), Van der Storm, Verwoert en De Wijn;
  - Zeeland : de heer De Wilde;
  - Noord-Brabant : de dames Corsmit en De Kort en de heren Van Adrichem, Van den Bosch, Helmich, Van der Veer en Verbaanderd;
  - Limburg : mevrouw Dielissen en de heren Eijssen, Heunen (kd), Kuijpers en Resoort;
- c) van de directie: de heren De Graeff, Koster en Wams.

Afwezig zijn:

- a) van het bestuur: mevrouw Augusteijn en de heer Van Ogtrop;
- b) van de verenigingsraad als (kandidaat-)afgevaardigde voor:
- Groningen : mevrouw Bolt (kd) en de heer Hovy (kd);
  - Friesland : de dames Van den Broek en Van Megen en de heren Meijer en Pemmelaar (kd);
  - Drenthe : de heren Berends en Groen;
  - Overijssel : mevrouw Croese en de heren Satink en Wever (kd);
  - Gelderland : mevrouw Mellink en de heer Altena;
  - Utrecht : mevrouw Kunen (kd) en de heer Van der Wal;
  - Noord-Holland : de heer Nooy;
  - Amsterdam : de heren Czerski, Mol en De Vries (kd);
  - Zuid-Holland : de dames Van Marrewijk en Pötz en de heer Van Steekelenburg;
  - Zeeland : mevrouw Kloet en de heren Collette, Hugense, Huige (kd), Post en Van Riet;
  - Noord-Brabant : mevrouw Roovers en de heren Baggel (kd), Geertman (kd) , Van Hooff (kd) en Van Veggel;
  - Limburg : de heren De Haas (kd), Hennekes (kd) en Van Marken Lichtenbelt.

1. Opening

De voorzitter, de heer Veerman, opent de vergadering. Hij heet de aanwezigen welkom, in het bijzonder de nieuwe districtsafgevaardigden. Dat zijn de heren Quené (Groningen), Puntman (Utrecht) en Van den Bosch (Noord-Brabant). Tevens worden de kandidaat-districtsafgevaardigden van harte welkom geheten. Dat zijn de heren Van de Ridder (Friesland), Weterings (Friesland), Zeilstra (Flevoland) en Raatgever (Zuid-Holland).

2. Notulen en besluiten- en afsprakenlijst van de 76ste vergadering, gehouden op 25 april 2009

Vanuit de raad is aangegeven dat de huidige leesbaarheid van de vergaderstukken door het verkleind afdrukken van de tekst (twee bladzijden op een pagina) te wensen over laat. De heer De Graeff zegt toe dat hier naar gekeken wordt. Verder is er door de betrokken districtscommissie gevraagd naar meer informatie over de discussies rond het IJmeer en Markermeer. De betreffende dc's worden, indien er zijn nieuwe ontwikkelingen zijn, nader geïnformeerd.

De notulen en besluiten- en afsprakenlijst worden goedgekeurd en vastgesteld.

3. Tussenbalans en begroting 2010

De heer Wams zet uiteen dat de strategische hoofdlijnen, ambities en werkwijze van het meerjarenplan niet fundamenteel zijn heroverwogen. Wel is bij de tussenbalans gekeken naar de punten die de afgelopen periode door de verenigingsraad, bestuur en werkorganisatie naar voren zijn gebracht. Dit heeft een aantal thema's opgeleverd waarbij per thema is gekeken hoe het ervoor staat, wat de uitdagingen zijn en welke aanpassingen gemaakt dienen te worden. Zo is er onder andere zorg over het tempo waarop de EHS wordt gerealiseerd. De gehouden evaluaties zijn doorgelicht op effectiviteit en de mate waarin de aanbevelingen worden opgevolgd. Dit levert een positief beeld op en tevens blijkt het dat bij het uitvoeren van de aanbevelingen de financiën geen struikelblok vormen. Daarnaast wordt de transparante aanpak op prijs gesteld. De inzet van vrijwilligers is positief, wel kunnen vrijwilligers nog meer worden ingezet bij onderzoek zoals het verwerken en analyseren van de gegevens verkregen uit de monitoring. Rond het thema 'het zijn van een ondernemende organisatie', geeft de heer Wams aan dat de essentie niet gaat om het verdienen van geld en financieel rendement maar om creatief zijn in het nastreven van de ambities. De ambities staan centraal en niet het vergaren van financiën. Voor wat betreft de impact van het klimaat op de natuurdoelstelling en de wijze van beheer, wordt er gewerkt aan een visie rond dit onderwerp. Een van de aanbevelingen is dat het nieuwe stelsel voor de financiering van het natuur- en landschapsbeheer aangegrepen dient te worden om tegelijkertijd het kwaliteitsbeleid van de vereniging aan te scherpen. Daarnaast is het voor een goed beheer van belang om een kennisstructuur uit te werken. Verder dient bij de inzet van vrijwilligers niet alleen gekeken te worden naar de opbrengsten in de vorm gratis verricht werk maar ook naar hun bijdrage op het vlak van verbinden. Dit dient ook een doelstelling te zijn waarop op afgerekend kan worden. De aanbeveling rond de omgang met het vermogen betreft het terughoudend budgetteren van het rendement van het vermogen en de koerswinst niet langer te budgetteren. Tot slot kunnen prikkels in het financieel systeem meer in overeenstemming worden gebracht met de inhoudelijke doelstellingen. Globaal beeld van het meerjarenplan is dat de strategie succesvol is, de hoofdlijnen worden als relevant en adequaat ervaren en de doelbereiking ligt op schema.

De heer Koster zet uiteen dat het meerjarenplan en de begroting, in juni en september besproken met het bestuur, dit jaar te optimistische bleken te zijn. Met name in oktober en november was er sprake van een aanmerkelijk groter ledenverlies dan eerder ingeschat.

Daarnaast zijn er bij de overheid werkgroepen ingesteld die de overheidsuitgaven onderzoeken en kijken waar bezuinigd kan worden. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid ook de vereniging treffen. De uitgangspunten van het meerjarenplan zoals die in juni geformuleerd waren, kloppen daardoor niet meer. De begroting en het meerjarenplan die nu voorliggen zijn achterhaald en dienen te worden aangepast. De werkorganisatie heeft een werkgroep samengesteld die een aantal financiële scenario's uitwerkt met het daarbij behorende pakket aan maatregelen. Een en ander zal leiden tot een voorstel. Dit voorstel wordt in december met het bestuur en de voorzitters van de districtscommissies besproken. Tijdens dit voorzittersoverleg zijn ook andere financieel geïnteresseerden van de districtscommissies welkom. De heer De Graeff voegt toe dat ook gekeken wordt naar de ledenwerfstrategie. Tijdens de aprilvergadering worden beide onderwerpen besproken met de verenigingsraad. De penningmeester, de heer Van den Belt, benadrukt de onzekere situatie waar de vereniging zich nu in bevindt. Het streven is een exploitatierekening te hebben waarbij het jaarresultaat uiteindelijk op nul uit komt. Hij geeft verder aan dat in 2009 in afwijking van het beleggingsstatuut is gehandeld. Dit heeft positief uitgewerkt. Op dit moment wordt gekeken of het beleggingsstatuut nog voldoet aan de huidige eisen en het risico dat gelopen wordt. De heer Van den Belt zegt tot slot dat Natuurmonumenten een sterke vereniging is maar dat de financiële situatie nauwlettend in de gaten dient te worden gehouden.

Vanuit de raad wordt gevaagd waarom het budget voor de realisatie EHS niet verhoogd is ondanks dat het een speerpunt betreft. Daarnaast wordt gevraagd of er een kosten baten analyse is gemaakt rond de inzet van vrijwilligers. Tot slot wordt verzocht om informatie over het sponsorbeleid.

De heer De Graeff zet uiteen dat de vereniging met behulp van de campagne open en groen beoogt om de EHS zo goed mogelijk in de lucht te houden. Aanvankelijk was het doel snellere realisatie, nu is in het licht van de economische crisis en de bezuinigingen van het kabinet het doel verschoven naar het zoveel mogelijk voorkomen van vertraging en afzakken van ambities. De publiekscampagne 'op de banken' maakt hier onderdeel van uit. Tijdens de aprilvergadering zal een terugblik plaatsvinden op deze campagne. De politieke tegenwind is op dit moment behoorlijk, bij de heroverweging van de rijksbegroting zal dit zeker een rol spelen. Het gaat daarbij zowel om geld als om beleid. Natuurmonumenten is op dit moment bezig om in deze discussie haar positie te bepalen. In elk geval willen wij het concept van de EHS overeind houden, en geven wij verder voorrang aan een spoedige en onverkorte invoering van het nieuwe subsidiestelsel voor het beheer. Wat betreft de suggestie om, gezien de kosten voor het werven van een nieuw lid, meer te doen aan ledenbinding, geeft de heer De Graeff aan dat deze optie zeker tot de mogelijkheden behoort. Het kan in belang van de vereniging zijn om op het gebied van ledenaantallen de ambities bij te stellen. Zo ontstaat er een minder kwetsbare vereniging met beter hanteerbare kosten voor ledenwerving. Over het sponsorbeleid meldt de heer De Graeff dat de vereniging twee hoofdsponsors heeft, Nuon en ING, en een aantal kleinere. Er wordt nog gezocht naar een derde hoofdsponsors maar de kans daarop is niet groot. Kansrijker is het zoeken naar kleinere vooral regionale sponsors. De vereniging moet naar zijn mening echter niet financieel afhankelijk worden van sponsorbijdragen, gelet op het soms niet goed te voorspellen verloop daarvan. Met betrekking tot de hoogte van het bedrag voor verwerving met eigen middelen zet de heer Wams uiteen dat de ambitie onveranderd is. Er dienen financieel echter keuzes gemaakt te worden. Daarnaast gaat het om een relatief klein bedrag dat voornamelijk bedoeld is om kleine knelpunten op te lossen. Verder ligt de heer Wams toe dat het uitvoeren van een kosten baten analyse onderdeel was van het vrijwilligersonderzoek. In eerste instantie viel dit iets tegen omdat vrijwilligers heel veel werk doen dat anders niet gedaan zou worden. Het gaat vaak om extra werkzaamheden die niet in de financiële planning zitten.

4. Evaluatie beleid en beheer overzomerende ganzen

De heer Van den Boom (senior medewerker afdeling kwaliteitszorg) gaat tijdens zijn presentatie in op de achtergrond van het complexe thema rond overzomerende ganzen. Aanvankelijk werd in de jaren 60 de terugkeer van de Grauw gans als inheemse broedvogel gezien als succes van het natuurbeheer. Deze terugkeer kwam door de aanwezigheid van voedselrijk landbouwareaal in combinatie met geschikte broedgebieden. De toename van verschillende soorten broedende ganzen is sindsdien explosief gestegen, wat heeft geleid tot een sterke groei van de landbouwgewasschade. De laatste jaren leidt het tevens tot natuurschade zoals het overbegrazen van rietvegetaties, het lokaal verdrukken van weidevogels en het verrijken van voedselarme gebieden. In 1994 heeft de vereniging voor het eerst beleid rond ganzen geformuleerd. In eerste instantie werden er geen maatregelen uitgevoerd omdat men dat niet vond passen bij de doelstellingen van de vereniging. Dit standpunt bleek maatschappelijk echter niet haalbaar door de forse toename van de schade. In 2004 heeft de vereniging zodoende het standpunt ingenomen dat schade aanleiding kan zijn om in te grijpen in de aantallen overzomerende ganzen. Het ging daarbij zowel om natuurschade in de gebieden als om landbouw economische schade bij de omliggende agrarische bedrijven. Dit jaar is op het verzoek van bestuur en verenigingsraad een evaluatie uitgevoerd. Het beheer van ganzen is complex, met aan de ene kant agrariërs die vinden dat maatregelen niet ver genoeg gaan en aan de andere kant een maatschappelijk betrokken publiek en zodoende een afbreukrisico. Uit de evaluatie blijkt dat er een open dialoog is en dat men bereid is om naar elkaar te luisteren en argumenten en ervaringen te delen. Het beheer gaat vaak goed en de te nemen keuzes worden zorgvuldig afgewogen. Er zijn wel een drietal verbeterpunten. Zo worden in vergelijkbare gebieden soms toch verschillende keuzes gemaakt, meer evenredigheid in de keuze verdient de voorkeur. Daarnaast wordt er in bepaalde gebieden gekozen voor mildere maatregelen waarvan de invloed op de populatie geringer is, de vraag is of dit effectief en gewenst is. Verder is de uitvoering van het beheer meer reactief dan proactief. Het beheren van ganzen is vooral goed uitvoerbaar bij de vestiging van kleinere aantallen ganzen. In grotere populaties wordt het veel complexer om in te grijpen. Bij nieuwe vestiging van ganzen wordt vaak te lang gewacht met het uitvoeren van maatregelen tot de problemen en populaties groter zijn geworden. In de uitgesproken voedselarme gebieden van de vereniging zoals de vennen en hoogvennen wordt daarom voorgesteld om meer nadruk te leggen op het effectief weren van ganzen en proactief nieuwe vestiging tegen te gaan. In de evaluatie wordt geconcludeerd dat het interne beleid versnipperd is. Het beleid is sinds 2004 op een aantal deel aspecten aangepast maar dit heeft niet geleid tot een integrale nota waarin al het ganzenbeleid is gebundeld. Daarnaast ontbreekt er een visie op de toekomst van de overzomerende ganzen. In veel gebieden worden de gemaakte keuzes mede bepaald door externe druk en een korte termijn ambitie. De belangrijke vraag welke situatie de vereniging voor de langere termijn zou willen realiseren, is nog niet expliciet beantwoord. Daarnaast dient het beschikbare afwegingskader ter ondersteuning van de beheerders meer dan nu het geval is, te leiden tot evenredige keuzes in de verschillende gebieden. Tot slot is de communicatiestrategie rond de uitvoering van regulerende maatregelen nu wel goed verankerd.

Aanbevolen wordt om een beleidsnota op te stellen waarin de toekomstvisie, een weergave van het beleid en een afwegingskader voor maatwerk per gebied staat. Tevens zou er, indien mogelijk, een gezamenlijke koers met andere organisaties zoals Staatsbosbeheer en de Vogelbescherming voor de langere termijn in opgenomen dienen te worden. Daarnaast wordt aanbevolen voor een aantal gebieden een plan van aanpak op stellen waarbij gekeken wordt vanuit de (toekomstige) natuurwaarde van het betreffende gebied zodat knelpunten eerder zichtbaar worden dan nu het geval is. Tot slot zet de heer Van den Boom uiteen dat de regie rond het beheer van ganzen formeel bij de provincies ligt. Dit wordt echter per provincie verschillend ingevuld. Aanbevolen wordt zodoende samen met andere terreinbeherende organisaties de provincies politiek-bestuurlijk te blijven beïnvloeden.

Vanuit de raad wordt erop gewezen dat Natuurmonumenten geen probleemeigenaar moet worden. De emoties die dit thema oproept hebben veel invloed op het wel en wee van de vereniging. Er dient gezorgd te worden voor een stevige lobby richting de provincie. Daarnaast dient de ecologische schade vertaald te worden naar financiële schade om zodoende ook subsidie voor schadebestrijding te genereren. De resultaten van de verschillende vormen van beheer worden gemist. Tot slot vraagt men zich af hoe het er elders in Europa aan toe gaat.

De heer Wassen (bestuurslid) geeft aan dat de voorliggende notitie een evaluatie betreft waarin een aantal richtingen voor de toekomst worden uitgezet. Het is geen vraagstuk waar om dit moment een eindoplossing voor is geformuleerd. De evaluatie heeft tot doel na te gaan hoe er met het ganzenvraagstuk dient te worden omgegaan. Dit naar aanleiding van de commotie die is ontstaan na de aantalreducerende maatregelen die onder andere op Texel genomen zijn. Het opstellen van een beleidsnota rond dit onderwerp dient zorgvuldig te gebeuren gezien de gevoeligheid van het dossier en de lopende monitoringprojecten in verschillende gebieden waarvan de resultaten nog niet beschikbaar zijn. Het is niet alleen een kwestie voor faunabeheer, de maatschappelijke gevoeligheid en de zichtbaarheid van ganzen in een open landschap en de maatregelen die getroffen worden, zorgt voor de noodzaak voor de vereniging om het op te pakken. Het gaat daarbij om het doel van het beheer en niet om de maatregelen die genomen dienen te worden. De suggestie om naar omliggende landen te kijken zal zeker worden opgepakt.

De naar aanleiding van de evaluatie en de inbreng van de raad op te stellen beleidsnota wordt in de najaarsvergadering aan de raad voorgelegd. Indien dit niet haalbaar blijkt zal deze in de voorjaarsvergadering van 2011 worden behandeld.

5. Beleidsnota rietlandbeheer

De heer Wassen (bestuurslid) staat kort stil bij de kwaliteit van de voorliggende beleidsnota, een goed doordachte en wetenschappelijk goed in elkaar zittende nota. Het is de eerste nota van de vereniging over rietlandbeheer. In de nota komt het voortschrijdende inzicht, dat rietland geen stabiele eindfase is maar een stadium in een successiereeks, duidelijk naar voren. Met het beheer wordt zodoende geprobeerd om de verschillende stadia in die successiereeks te behouden; cyclische beheer is daarbij noodzakelijk. Dit brengt met zich mee dat onder andere het snijden van winterriet niet meer overal in z'n volle omvang kan plaatsvinden. Zomer- en periodiek maaien worden gestimuleerd. Daarnaast wordt geprobeerd om rietsnijders zover te krijgen dat ongewenste nevenactiviteiten van het winter maaien, zoals het trekken van veenmos, het branden en het gebruik van bestrijdingsmiddelen, achterwege worden gelaten. Ook is er de intentie om via natuurlijk peilbeheer en het verbeteren van de waterkwaliteit de potenties voor rietlanden te verhogen. De vereniging verwacht dat de vergoedingen voor de beheerkosten uit het nieuwe financieringssysteem hoger zijn dan nu het geval is.

Vanuit de raad wordt gevraagd inzichtelijk te maken wat de consequenties voor de natuurwaarden zijn als de vereniging minder ambitieus is of indien er minder financiële input is van buitenaf. Is er een slecht weer scenario bedacht. Daarnaast de vraag in hoeverre de internationale verantwoordelijkheid van Nederland heeft meegespeeld bij de opstelling van de nota en hoe sturend het Natura 2000 verhaal is geweest. De aanbevelingen zijn voor rietsnijders niet altijd even gunstig, de raad pleit voor het creatief zoeken naar oplossingen om beide belangen een plekje te geven. Tot slot de vraag hoe de vereniging deze 'parels' in de publiciteit gaat brengen.

De heer Piek, senior beleidsmedewerker, zet uiteen dat een groot deel van de laagveen rietlanden alleen in Nederland voorkomen en voornamelijk in bezit zijn van de vereniging.

Natuurmonumenten heeft zodoende een grote internationale verantwoordelijkheid op zich genomen rond het behoud van dit natuurtype en de planten- en diersoorten die hieraan gebonden zijn. Dit is ook voor een belangrijk deel verwerkt in de Natura 2000 doelen voor deze gebieden. De heer Piek beaamt dat de consequenties voor de rietsnijders tamelijk vergaand zijn, mede gezien het feit dat rietlandbeheer omgevormd gaat worden naar hooilandbeheer. Daarnaast wil de vereniging activiteiten zoals het mostrekken en gebruik van herbiciden niet meer. Dit zal moeilijk zijn, een aantal jonge rietsnijders wil echter samenwerken met Natuurmonumenten. De vereniging zal hierin investeren door onder andere cursussen natuurbeheerder. Met betrekking tot een slecht weer scenario zegt de heer Wams toe dat hier nog in de nota aandacht aan zal worden besteed. Na vaststelling van de nota zal eerst overleg plaats vinden met de direct betrokkenen zowel intern als extern. Met rietsnijders in de natuurgebieden De Wieden, Nieuwkoop en Naardermeer is al contact geweest maar na vaststelling kan het beleid pas echt uitgedragen worden. Tevens worden er lezingen en presentaties gehouden en zullen er ook diverse publicaties in vakbladen zijn. De heer De Graeff zegt toe dat in overleg met de persvoorlichters gekeken zal worden naar de mogelijkheden voor het organiseren van een succesvolle persbijeenkomst naar deze gebieden.

De verenigingsraad stelt de nota voor het rietlandbeheer vast gelet op opmerkingen en gedane toezeggingen.

6. Statutenwijzigingen

De heer De Graeff zet uiteen dat de invulling die het CBF aanvankelijk aangaf rond het begrip 'structurele belangen verstrengeling' voor de vereniging niet werkbaar bleek. Uiteindelijk is met het CBF afgesproken dat bestuursleden op onafhankelijke wijze het belang van de vereniging moet dienen en hun taak dienen te vervullen zonder last en ruggespraak. Tevens mag direct of indirect geen financieel voordeel genoten worden uit tussen derden en de vereniging gesloten overeenkomsten. Daarnaast worden in het jaarverslag de relevante nevenfuncties van de bestuursleden aangegeven. Wat betreft de mogelijke belangenverstrengeling in financieel opzicht: het vrijwel altijd de directie die zakelijke transacties met derden aangaat. Het aanstellen van de accountant doet de verenigingsraad, alleen de aanstelling van de vermogensbeheerder wordt gedaan door het bestuur. Tot slot geeft de heer De Graeff aan dat de verplichting tot het vaststellen van een minimum donatiebedrag is verwijderd uit het huishoudelijk reglement. Daarnaast wordt de bepaling dat donateurs schriftelijk opgezegd dienen te worden, uit de statuten gehaald. In de statuten wordt wel nog steeds een onderscheid gemaakt tussen leden en donateurs. Het beleid op het gebied van donateurs is in een aparte notitie weergegeven.

De verenigingsraad stemt in met het nieuwe donateurbeleid, en gaat eveneens akkoord met de voorgestelde wijzigingen van de statuten en het huishoudelijk reglement. Het quorum (twee derde van de gekozen districtsafgevaardigden) dat hiervoor nodig is, is aanwezig.

7. Verenigingszaken

1. Samenstelling bestuur

De raad benoemt, conform het voorstel van het bestuur, mevrouw drs. J.M.P. Moons tot bestuurslid van de vereniging.

Tevens wordt, conform het voorstel van het bestuur, de heer drs. J.W.M. Kuijpers benoemd tot bestuurslid voor een tweede termijn van vier jaar.

2. Samenstelling vertrouwenscommissie

Conform het voorstel van het bestuur, benoemd de raad de heer ing. G.W. Kamp (voorzitter Overijssel) tot lid van de vertrouwenscommissie.

3. Zetelverdeling 2010 - 2013

De verenigingsraad stelt de zetelverdeling voor de komende vier jaar vast. De districtscommissies Noord-Holland en Zuid-Holland krijgen ieder één zetel minder.

De heer De Graeff zet, naar aanleiding van de vraag of een districtscommissie zelf mag bepalen wie zij naar de verenigingsraadsvergadering stuurt, uiteen dat alleen de gekozen districtscommissieleden stemrecht hebben tijdens de vergadering van de verenigingsraad. Kandidaat districtsafgevaardigden zijn welkom maar hebben geen stem- en spreekrecht. Met het spreekrecht wordt tijdens de vergadering echter soepel omgegaan. Daarnaast zijn belangstellende leden welkom; ook zij kunnen soms het woord voeren zonder daartoe formeel gerechtigd te zijn.

4. Vergaderschema 2010

De datum van het voorjaarsforum is woensdag 21 april 2010.

Het voorgestelde vergaderschema 2010 wordt vastgesteld.

In het voorzittersoverleg worden de agendapunten voor volgende jaar gecommuniceerd.

8. Mededelingen

De heer De Graeff zegt toe dat het gebruik van afkortingen zoveel mogelijk zal worden vermeden. Met betrekking tot het al dan niet behandelen van een onderwerp bij de mededelingen, zet de heer De Graeff uiteen dat het soms moeilijk is te bepalen of een onderwerp valt onder de competentie van het bestuur of onder die van de raad. Tevens is het mogelijk dat een mededeling toch discussie oproept. Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd de onderwerpen op de juiste wijze te agenderen maar discussie over een mededeling is niet altijd te vermijden en kan tevens gewenst zijn. Rond de notitie van de districtscommissie Zeeland over de plaats van de districtscommissies binnen de vereniging, ligt de heer De Graeff toe dat deze is voorgelegd aan de overige districtscommissies. Dit heeft een verscheidenheid aan reacties opgeleverd. Deze reacties zijn vervolgens besproken met het bestuur. Het bestuur stelt voor om een bijeenkomst te organiseren waarbij de nota 'De Som der Delen' centraal staat. Daarnaast wordt gekeken naar wat nadien door de raad is besloten en de verschillende opvattingen van de districtscommissies (waaronder die van de districtscommissie Zeeland). Tijdens deze bijeenkomst moet duidelijk worden of de nota al dan niet dient te worden aangepast. De verenigingsraad gaat met dit voorstel akkoord.

1. Het gebouwenbeheer

Hier worden geen opmerkingen overgemaakt. Dit onderwerp wordt behandeld tijdens de vergadering van de verenigingsraad op 24 april 2010.

2. Stand van zaken Deltaproblematiek

De heer De Graeff geeft aan dat de dc Zeeland teleurgesteld is over het feit dat er voor het waarmaken van de ambities onvoldoende middelen binnen de regio beschikbaar zijn. Hij vermeldt dat de beschikbare middelen worden ingezet voor het beheer en lobby in het noordelijke en oostelijk deel van de deltabekken. Op dit moment is niet meer geld beschikbaar. Een algemene vraag die hieruit voortvloeit, is hoe de afweging plaatsvindt rond de inzet van middelen voor grote regionale vraagstukken (bijv. De Waddenzee, IJmeer / Markermeer, De Delta, etc.). Op dit moment is er geen afwegingskader om dit

soort middelen te verdelen; de huidige systematiek voor het verdelen van middelen gebeurt op basis van normkosten; prioriteiten voor de lobby worden gesteld op basis van een elk jaar bijgestelde 'lobbyagenda'.

3. Het zoeken van kandidaten voor het bestuur

De heer De Graeff licht toe dat er een mailwisseling heeft plaatsgevonden met een aantal dc's over de suggestie van de dc's input te kunnen leveren bij het zoeken van nieuwe kandidaten voor het bestuur. Gezien dit verzoek wordt er voorgesteld voortaan standaard de vacatures in het bestuur met bijbehorende profielschets aan de voorzitters van de dc's te doen toekomen. De namen van eventuele geschikte kandidaten kunnen worden doorgegeven aan de vertrouwenscommissie. Van de districtscommissie wordt wel de nodige discretie verwacht. De verenigingsraad gaat akkoord met dit voorstel.

Op verzoek van de verenigingsraad zal de voorzitter van de vertrouwenscommissie tijdens de eerstvolgende verenigingsraadsvergadering uitleg geven over de werkwijze van de commissie.

4. Ledenstand

De heer De Graeff zet uiteen dat er de afgelopen periode een lagere instroom en grotere uitstroom van leden heeft plaatsgevonden. Dit heeft verschillende achtergronden. Zo is er een structureel neerwaartse tendens die veroorzaakt wordt door een afnemende bereidheid van mensen om zich te binden aan een vereniging. Daarnaast is er een sterke concurrentie met andere goede doelen, is de hechtheid van leden die zijn geworven via telemarketing minder en is er de invloed van de recessie. De inzet van het programma Penningkruid heeft positieve effecten gehad, met name op de eigen fondsenwerving, maar heeft de huidige neergang van de ledenstand niet kunnen verhinderen. Zonder de inzet van Penningkruid was de situatie evenwel ernstiger geweest dan nu het geval is. Over de suggestie om qua ledenstand het ambitieniveau te verlagen en meer aan ledenbinding te doen, zet de heer De Graeff uiteen dat hier serieus over zal worden nagedacht. Tevens zegt hij toe dat de leden van de verenigingsraad de notitie over wat er sinds het Programma Penningkruid wordt gedaan aan ledenbinding, krijgen toegestuurd. Tot slot zijn er suggesties gedaan om het aantal leden te verhogen, bijvoorbeeld door het introduceren van jeugd- en gezinsleden. Hier is in het verleden vaker naar gekeken maar niet toe besloten. Bij de strategie die wordt opgesteld voor de komende jaren, zal deze vraag opnieuw de revue passeren.

Vanuit de raad wordt gevraagd of het mogelijk is om een tussenstand te geven met betrekking tot het succes van de campagne 'op de banken'. Daarnaast wordt de opmerking gemaakt dat het publiek bij deze campagne niet exact krijgt wat wordt aangeboden. Zo wordt op de internetsite van de campagne gesuggereerd dat geld gegeven kan worden aan een gebied naar keuze, er kan echter geen gebied worden aangewezen. Daarnaast wordt het geld niet alleen gebruikt om hectares aan te kopen. De raad dringt erop aan dat bij een volgende actie duidelijker is waar het geld aan besteed wordt.

De heer De Graeff antwoordt dat tijdens de aankomende april vergadering de voorlopige evaluatie van de campagne 'op de banken' met de raad wordt besproken. Een eerste impressie is de volgende: op veel plaatsen is ruchtbaarheid gegeven aan de campagne; de werkorganisatie is tevreden over de publiciteit; het sponsoren van het aantal vierkante meters ligt ver boven de verwachting; het aantal nieuwe leden en donateurs valt erg tegen. De heer Broodman zet aansluitend uiteen dat deze campagne is gestart met de wetenschap dat zo concreet mogelijk aangegeven dient te worden waar het geld naar toe gaat. Het doel van de actie was om een draagvlak te creëren voor het afronden van de EHS, waarbij het niet alleen ging om verwerving maar ook om inrichting en beheer. Over hoe een en ander dient te worden uitgelegd is voorafgaand aan de actie nagedacht;

op de site staan voorbeeldprojecten die kunnen worden uitgevoerd met behulp van de steun van de deelnemers. Tevens wordt aangegeven dat er geen directe relatie is tussen de gesponsorde vierkante meter en een specifieke vierkante meter in een van de projecten. Of een en ander voldoende is uitgewerkt zal blijken tijdens de evaluatie. Ten behoeve van de raadsvergadering van 24 april 2010 wordt een notitie gemaakt over de vraag hoe deze problematiek verder moet worden aangepakt.

5. Plan van aanpak doelstellingennota

De raad vraagt zich af of het niet zinvoller is om de nota 'integraler' te bezien en niet alleen te beperken tot terreinbeheer. De heer Wams zet uiteen dat binnen de directie en het bestuur veel gesproken is over de vraag hoe uitgebreid de herijking opgepakt dient te worden. Gezien het feit dat de essentie van de nota, de drie beheerstrategieën, nog bruikbaar en relevant is, wordt er de voorkeur aangegeven de herijking te benaderen vanuit het terreinbeheer. De herijking betreft zodoende een actualisatie op de drie strategieën. Bij het opstellen van het nieuwe meerjarenplan kunnen de meer integrale onderwerpen aan de orde komen. Vanuit de raad komt de suggestie om naast de soortbevorderende maatregelen ook de soortbeperkende maatregelen op te nemen in de doelstellingennota. Daarnaast zou recreatiebeleid betrokken kunnen worden bij de drie beheerstrategieën. Tot slot vraag men zich af of de doelstellingennota niet boven het meerjarenplan staat waardoor bepaalde onderwerpen juist hier in vermeld dienen te worden in plaats van in het meerjarenplan. De heer Wams antwoordt dat deze suggesties meegenomen worden bij de verdere uitwerking.

6. Installatie Jeugdadviesraad

Hier worden geen opmerkingen over gemaakt.

Bij de vergaderstukken van de vergadering van 24 april 2010 zal bij de mededelingen het verslag van de vergadering van de jeugdadviesraad worden toegevoegd.

7. Kwartaaloverzicht beleidsbeïnvloeding half maart – half juni

De heer de Graeff zet uiteen dat de vereniging in het begin van dit jaar krachtig heeft gelobbyd voor meer investeringen in de groene infrastructuur met het oog op de positieve werkgelegenheidseffecten daarvan. Dit is echter niet gelukt, de gelden zijn voornamelijk toebedeeld aan de weginfrastructuur. Gegeven de uitkomst van dit politieke debat was het moeilijk om bij de Crisis- en Herstelwet opnieuw een succesvolle lobby voor groene projecten te voeren.

8. Kwartaaloverzicht beleidsbeïnvloeding half juni – half september

Hier worden geen opmerkingen overgemaakt.

9. Rondvraag en sluiting

De heer Dijkstra (Groningen) vraagt aandacht voor het overlijden van de heer Oosterkamp, gedreven vrijwilliger van de vereniging. De voorzitter, de heer Veerman, zegt toe dat de vereniging hier op gepaste wijze aandacht aan zal besteden.

Tot slot neem de voorzitter afscheid van de districtsafgevaardigden die voor het laatst aanwezig zijn. Dat zijn de heren Bruil (Friesland) en Helmich (Noord-Brabant).

Ook voor het laatst, maar niet aanwezig zijn de heren Meijer (Friesland), Altena (Gelderland), Mol (Amsterdam), Reitsma (Zuid-Holland) en Van Dijk (Limburg) en de dames Alderlieste (Zuid-Holland) en Van den broek (Friesland).

Vervolgens sluit de voorzitter de vergadering.